

mannenkraambed. — 18 en 19: R. RÖMER, Tropische ziekten hier te lande. — 20: P. H. SCHOONHEID, Het syphilitisch primair-affect. — 21: P. H. SCHOONHEID, Het syphilitisch primair-affect; J. P. KLEIWEG DE ZWAAN, Het werk der vrouw in de geneeskundige historische beschouwingen. — 22: J. A. QUANJER, Anilinevergiftiging; P. H. SCHOONHEID, Het syphilitisch primair-affect; J. P. KLEIWEG DE ZWAAN, Het werk der vrouw in de geneeskundige historische beschouwingen.

Geneeskundige Bladen. — *Achttiende reeks, N°. VII:* M. STRAUB, De werkzaamheid van het bewustzijn bij het ontstaan en voortbestaan der reflexen. — *N°. VIII,* R. DE JOSSELYN DE JONG, Kooloxyde-vergiftiging en encephalitis acuta.

Nederlandsch Maandschrift voor Verloskunde en Vrouwenziekten en voor Kindergeneeskunde. — *IV, 7:* D. G. VAN HOYTEMA, De klinische diagnose der buitenbaarmoederlijke zwangerschap in de eerste maanden; G. H. VAN WAASBERGEN, De pathologie van de baring; L. DE JAGER, Over obstipatie bij kinderen; N. KNAPPER C.ZN., Een eigenaardig geval van besmettelijken bof; H. A. STHEEMAN, De betekenis van het facialisverschijnsel voor de constitutie; L. DE JAGER, Een geval van diabetes mellitus bij een kind van anderhalf jaar.

Janus. — *XX, 5 en 6:* H. SCHELENZ, Geheimlehen: M. A. VAN HERWERDEN, Eine Freundschaft von drei Physiologen; J. KREEMER JUN., Volksheilkunde im malaiischen Archipel.

Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië. — *LV, 3:* W. A. KUENEN, De bacillaire dysenterie en haar optreden in Deli.

P. M.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Der Arzt im Angestellten-Versicherungsgesetz, von H. JOACHIM und A. KORN, Jena, Verlag von GUSTAV FISCHER, 1913. Prijs 7 mark.

Deze wet, laat ik haar noemen: wet op personeel-verzekering, is weer een schrede verder op den weg der sociale wetgeving in Duitschland; zij is afgekondigd 20 December 1911 en in werking getreden 1 Januari 1913. Met de Reichsversicherungsordnung (R.V.O.) van 19 Juli 1911 heeft deze wet veel punten van overeenkomst, vooral met de invaliditeitsverzekering, wier artikelen voor een deel woordelijk zijn overgenomen. Maar de bijdragen zoowel als de baten der personeel-verzekering zijn belangrijk hooger dan bij de R. V. O. Bovendien is de organisatie op andere wijze geregeld, evenals de aanspraak op pensioen. In plaats van invaliditeit wordt geeischt: „Berufsunfähigkeit”, in plaats van het 70ste, het 65ste jaar.

De verplichting om zich te verzekeren en het dragen der kosten (werkgever en personeel betalen ieder de helft), evenals de medewerking in het bestuur door gekozen vertegenwoordigers, zijn beginselen der nieuwe wet, welke in overeenstemming zijn met de R. V. O.

Het aantal verzekeringsplichtige personen nadert de twee millioen, waarvan een half millioen vrouwen; 1¹/₃ millioen hebben een inkomen beneden 2000 mark. De werkgevers en werknemers moeten

jaarlijks ongeveer 150 millioen mark opbrengen; deze belasting is zeer drukkend, doch de baten ten gunste van het personeel zijn dan ook belangrijk grooter dan bij de R. V. O.

Het doel dezer verzekering is voornamelijk het verschaffen van een rente („Ruhegeld") bij beroepsongeschiktheid en van een pensioen („Hinterbliebenenrente") aan echtgenoot en kinderen; dit pensioen wordt gegeven, onverschillig of de achtergeblevenen geschikt zijn hun brood te verdienen of niet. Naast deze beide voordeelen zal ook „das Heilverfahren" ter voorkoming van blijvende ongeschiktheid aan de verzekerden ten goede komen. De uitkeeringen, als „Renten" verstrekt, zullen voldoende zijn om de betrokkenen tegen dringenden nood te beschermen.

„Wie die R. V. O., so ruht auch die A. V. auf den Schultern des Aerztestandes", zeggen de schrijvers niet zonder eenigen pathos. Niet alleen toch hebben de artsen te zorgen voor het „Heilverfahren", maar ook de beroepsongeschiktheid, het begin, den graad en den duur der uitkeering, het weder onttrekken en verlagen der rente moeten zij vaststellen. Dit alles berust op onderzoek, behandeling en advies van den geneeskundige. Meestal zal deze slechts adviseur zijn en de vertrouwensartsen der R. V. A. zullen hierbij grooten invloed uitoefenen. Wat het „Heilverfahren" aangaat, zonder twijfel kan een geneeskundige behandeling, al bestaat geen oogenblikkelijk gevaar, voorkomen, dat een ongeschiktheid tot het uitoefenen van een beroep ontstaat.

Hoewel in Duitschland de vrije uitoefening der geneeskunst gehuldigd wordt, komen voor de hulp ingevolge dezer wet alleen artsen in aanmerking. Plotselinge ongevallen hebben natuurlijk met deze wet zoo goed als niets te maken.

Eenerzijds vallen arbeiders en dienstboden, anderzijds de zelfstandige personen geheel buiten deze wet; de academische kringen en de publieke ambtenaren vallen er slechts voor een deel buiten. Evenwel van „Privatangestelltenversicherung" kan men hier ook weer niet geheel spreken, want, hoewel de meeste personen zelfstandig zijn, vallen toch ook staats- en gemeenteambtenaren en beambten van publieke lichamen wel onder deze verzekering. De verzekering begint op het 16de jaar en is dan voor allen, die op 1 Januari 1913 nog geen 60 jaar waren, open gesteld. Hun inkomen moet minder bedragen dan 5000 mark.

Vrijgesteld zijn: ambtenaren, geestelijken, leeraars en militairen, die uit anderen hoofde zijn verzekerd; artsen, tandartsen en apothekers; zij, die vóór 1 Januari 1913 ongeschikt waren voor een beroep; personen onder het 16de en boven het 60ste jaar. Bovendien zijn ten slotte vrij die personen, welke vóór 5 December 1911 een

dergelijke verzekering tot een minstens even hoog bedrag gesloten hadden bij een levensverzekeringsmaatschappij. Ook wordt in bepaalde gevallen vrijwillige verzekering toegestaan.

De verzekerings*plicht* is beperkt tot personen, die tegen vergoeding („Entgelt”) werkzaam zijn; men onderscheidt dan „Gehalt” (lange termijn), „Lohn” (korte termijn), „Gewinnanteil” (elk aandeel in de winst, dat de arbeid oplevert) en „Sachbezüge” (alles wat in waarde is om te zetten). Vrij kost en inwoning als vergoeding voor arbeid brengt geen verzekerings*plicht* met zich. Inkomsten uit andere bronnen dan arbeid tellen bij het jaarlijksche inkomen niet mede.

De A. V. heeft een eigen organisatie, dus niet samenhangend met de arbeidersverzekering. Deze organisatie is voor een deel bureaukatie, voor een deel zelfbestuur, evenals bij de R. V. O. De hoogste leiding voor het geheele Deutsche rijk bestaat uit een directorium, waarin slechts twee vertegenwoordigers der werkgevers en twee „Angestellten” medewerken. Naast dit bestuur staat een raad van administratie („Verwaltungsrat”), bestaande uit *gekozen* vertegenwoordigers der werkgevers en der „Angestellten” met den voorzitter van het directorium als president.

De plaatselijke districten bezitten een op gelijke wijze gevormd rentecomité („Rentenausschüsse”) onder voorzitterschap van een door den rijkskanselier benoemden president („Obmann”). Deze rentecomité's zijn voor hun district zoowel het uitvoerend bestuur („Ausführende Behörden”) als raad van beroep in eersten aanleg („Spruchbehörden erster Instanz”).

Geschillen worden beslecht door een scheidsgerecht (eerste en tweede instantie), bestaande uit beambten en deels uit gekozen vertegenwoordigers. De vertegenwoordigers voor al deze besturen worden gekozen uit vertrouwensmannen; deze laatsten moeten dus eerst uit werkgevers en „Angestellten” worden gekozen.

Het Rijk betaalt niets aan de A. V., dit lichaam moet dus zichzelf bedruipen.

Er bestaat ook risico-overdracht. Dergelijke „Ersatzkassen” worden echter slechts in beperkt aantal toegelaten. Evenals de A. V. zelf hebben deze maatschappijen ook de kosten van het „Heilverfahren” te dragen.

De R. V. Anstalt bezit tegenover de A. V. twee rechten, n.l. ten eerste om de nieuwe vaststelling eener rente uit te lokken en ten tweede mag alleen de R. V. Anstalt een geneeskundige behandeling uitlokken. De gewone gang van zaken is, dat de rente-comité's de geneeskundige behandeling aanmoedigen. De verzekerden hebben er geen recht op; de rente-comité's zenden hun verzoek of dat der verzekerden door aan de R. V. Anstalt en dit beslist.

Elke arts heeft het recht de noodige attesten af te geven; deze worden echter alleen vergoed, en dan nog slechts voor $\frac{2}{3}$, indien de R. V. Anstalt het geven van een attest aan dien arts heeft opgedragen.

De bijdragen der verzekerden zijn geregeld als volgt:

Klasse	A.	tot	550	mark	per	maand	1.60	mark
"	B.	van	550	tot	850	"	"	3.20
"	C.	"	850	"	1150	"	"	4.80
"	D.	"	1150	"	1500	"	"	6.80
"	E.	"	1500	"	2000	"	"	9.60
"	F.	"	2000	"	2500	"	"	13.20
"	G.	"	2500	"	3000	"	"	16.60
"	H.	"	3000	"	4000	"	"	20.—
"	J.	"	4000	"	5000	"	"	26.60

De betaling geschiedt door middel van zegels aan den werkgever.

Omtrent de geneeskundige behandeling zegt de wet het volgende:

Om arbeidsongeschiktheid, welke door een ziekte dreigt te ontstaan, te voorkomen, heeft de R. V. Anstalt het recht geneeskundige behandeling te doen plaats hebben, tenzij reeds namens de wettelijke arbeidersverzekering geneeskundige behandeling plaats vindt.

Ditzelfde recht bestaat ook, waar het een rentetrekker betreft, indien verwacht mag worden, dat een geneeskundige behandeling hem weer geschikt zal maken voor zijn beroep.

Ook kan de R. V. Anstalt den zieke laten opnemen in een ziekenhuis of sanatorium. Indien de zieke gehuwd is en bij zijn familie woont of een eigen huishouden heeft, moet hij daartoe zijn toestemming geven.

Is de zieke minderjarig, dan is zijn toestemming voldoende.

Huisgenooten of familie van den zieke, welke door dezen geheel of gedeeltelijk worden onderhouden uit zijn verdiensten, kunnen gedurende den verpleegtijd een „Hausgeld” krijgen; dit bedraagt minstens $\frac{3}{20}$ van de laatste maandelijksche bijdrage. Het „Hausgeld” wordt niet uitbetaald zoolang als ten gevolge van een rechtszaak hieromtrent het loon wordt uitbetaald.

De uitbetaling van de premie kan gedurende den duur der behandeling geheel of gedeeltelijk plaats vinden.

Indien een zieke zonder wettelijken of goeden grond zich aan de geneeskundige behandeling onttrekt, terwijl vermoedelijk de beroepsongeschiktheid door een geneeskundige behandeling had kunnen worden voorkomen, kan de premie geheel of gedeeltelijk geweigerd worden. De zieke moet echter van te voren op deze mogelijkheid gewezen worden.

In gevallen, waar de R. V. A. iemand geneeskundig laat behandelen, die ook valt onder de arbeidersverzekering, kan de betaling van „Hausgeld” of rente tot op zekere hoogte plaats hebben uit de wettelijke arbeidersverzekering.

Bij geschillen beslissen bovengenoemde scheidsgerechten. De bij de wettelijke arbeidersverzekering aangeslotenen kunnen geen aanspraak maken bij de R. V. A. op schadeloosstelling wegens geïmproviseerde geneeskundige behandeling.

Over den dwang tot operatie bestaat in dit opzicht geen communis opinio, maar over het algemeen wordt dwang als geoorloofd aangenomen, tenzij men uitkeering wil missen.

Het meerendeel der „Angestellten” is tevens verzekeringsplichtig volgens de R. V. O.. De verzekerden moeten zoowel aan de A. V. als aan de R. V. A. betalen, evenals de werkgevers, maar zij genieten dan ook de rechten van beide.

De geneeskundigen, die werkzaam zijn voor deze wet, worden aangesteld en er schijnt hier geen vrije artsenkeuze te bestaan. De R. V. A. kan zoowel met enkele artsen als met groepen van artsen overeenkomsten sluiten.

Instructies voor geneeskundigen, bevattende hun rechten en plichten, worden door de R. V. Anstalt gegeven en zijn dan ook van toepassing voor de artsen, die werkzaam zijn voor de hier besproken wet.

Het boek besluit met een opsomming der in Duitschland geldende beroepslichten.

Twee opmerkingen zij het geoorloofd te maken.

Ten eerste over het boek. Voor een praktiseerend arts lijkt referent dit boek niet aangenaam, zelfs niet om het op te slaan, om een of ander punt, deze wet betreffende, eens op te zoeken. De schifting der zaken is zeker nauwgezet doorgevoerd, maar de leesbaarheid wordt daardoor niet verhoogd. Toegegeven moet worden, dat dergelijke boeken moeilijk ooit aangename lectuur kunnen worden.

Ten tweede over de wet zelf. Ongetwijfeld dwingen deze sociale wetten onzer oostelijke naburen bewondering af ¹⁾, maar het wil mij toeschijnen, dat dergelijke regelingen ook anders waren te maken. De aanmoediging van het particulier initiatief, i. c. van vereenigingen en maatschappijen op dit gebied, opgewekt door een degelijke contrôle van rijkswege, zou, meen ik, goedkooper en beter werk leveren, doordien de zaak, waar het om gaat, veelzijdiger zou worden bestudeerd.

H. H. VAN EIJK.

¹⁾ De secretaris van het Leipziger Verband deelde mij mede, dat gedurende den oorlog deze wet onveranderd wordt uitgevoerd.